

Nr 657

Av herr Nihlfors m.fl., angående omplacering av friställda tjänstemän.

(Lika lydande med motion nr 511 i Första kammaren)

Vid de driftinskränkningar och företagsnedläggelser som under det senaste året mycket kraftigt ökat i jämförelse med tidigare under innevarande årtionde har trenden varit att antalet friställda tjänstemän ökat relativt sett. Detta är naturligt med hänsyn till den ökade andelen tjänstemän inom företagen. Under lång tid har tjänstemännens andel av samtliga anställda blivit väsentligt större. Ser man till lönekostnadsfördelningen kan man finna att inom t.ex. verkstadsindustrin numera något över 46 procent av lönekostnaderna hänförs till tjänstemännen.

I de naturliga och nödvändiga strävandena till ökad rationalisering inom företagen kommer i ökad utsträckning försöken att dra ner kostnaderna på exempelvis kontorsområdet i blickpunkten. Den snabba ökningen av kontorsautomationen genom övergång till automatisk databehandling har väl inte ännu medfört sådana följder att allvarlig oro för sysselsättningen inom kontorsområdet behöver hysas. Men läget kan snabbt förändras både genom alltmer avancerad teknik och genom att konjunkturerna inom näringslivet f.n. är mer dämpade än vad de varit sedan slutet av 1950-talet. Rationaliseringsverksamheten med hjälp av ADB-system har lyckligtvis kunnat bedrivas under en tid då vi haft mycket goda konjukturer med full sysselsättning och på stora områden brist på arbetskraft samtidigt som vi successivt kunnat minska på den lagstadgade arbetstiden och ökat semesterdagarnas antal.

I en alltmer hårdnande konkurrens gentemot utlandet kommer givetvis en fortgående rationalisering att bedrivas inom de svenska företagen samtidigt som strukturförändringen av näringslivet fortsätter. Det finns därför ingen anledning anta att denna utveckling skulle hejdas även om konjunkturdämpningen framledes skulle lättas. Stor enighet råder om behovet av en alltmer utbyggd omskolningsverksamhet och ökade möjligheter till vidareutbildning. Att härför krävs ökade insatser från arbetsmarknadsorganen är oomtvistligt. Vederbörande departementschef har i årets statsverksproposition dock ställt sig avvisande till huvuddelen av de äskanden om personalförstärkning som arbetsmarknadsstyrelsen framfört. De nya tjänster som dock tillstyrkts inrättade för nästa budgetår måste förutsättas bli insatta bl.a. på lösandet av problem som hänger samman med arbetslöshet bland tjänstemän. Arbetsförmedlingsverksamheten har under senare år förskjutits mot tjänstemannarykena och den trenden torde knappast förändras med hänsyn till vad här ovan framhållits.

Industritjänstemännens erkända arbetslöshetskassa har nyligen rapporterat att antalet tjänstemän, som dit anmält sig arbetslösa, aldrig tidigare i kassans historia varit så stort som under januari 1967.

Under förra året friställdes inom industrien över 2 000 tjänstemän. Antalet avskedade genom den allt intensivare strukturrationaliseringen har tredubblats sedan 1965. Svårigheten att skaffa nya anställningar till äldre tjänstemän har visat sig vara stor särskilt som arbetsgivarna till äldre synes räkna 40-åringar. Nyligen har Industritjänstemannaförbundet aktualiserat frågan om vad som behöver göras för att omskola och omplacera de tjänstemän som i vissa fall ganska länge varit arbetslösa. Förbundet har bl.a. begärt en kartläggning inom vilka yrken det finns brist på tjänstemän.

Även om det självklart bör åligga arbetsmarknadsstyrelsen att följa utvecklingen av sysselsättningsläget inom olika yrken och branscher, oavsett vilken kategori arbetstagare som är berörd av arbetslöshet eller risk för sådant, måste de i det föregående endast kortfattat berörda problemen kring strukturrationalisering, snabbt ökande kontorsautomation och sysselsättningssvårigheterna för tjänstemän vara så angelägna att lösa att särskilda insatser från arbetsmarknadsstyrelsens sida är synnerligen påkallade.

Med hänvisning till vad ovan framhållits får vi hemställa,

att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller att särskilda åtgärder vidtages för att snabbt öka möjligheten att efter omskolning o.d. omplacera genom strukturrationalisering och automation inom näringslivet friställda tjänstemän.

Stockholm den 26 januari 1967

Folke Nihlfors (fp)

Cecilia Nettelbrandt (fp)

Olaus Nyberg (fp)

Olle Westberg (fp)

Axel Gustafsson (fp)

i Borås